Contributed by SAP-Web
maandag, 13 december 2010 - Last Updated maandag, 13 december 2010

Op zaterdag 4 december organiseerde de Vorming Léon Lesoil – samen met het Centrum Ernest Mandel – een ganse dag ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van de “Staking van de eeuw” van 1960-1961. Ondanks het barre weer namen toch bijna 150 mensen ,van verschillende generaties, deel aan deze dag. De dag bestond uit twee plenaire sessies, drie parallelle werkgroepen, en de vertoning van de film “Vechten voor onze rechten” van de Frans Buyens.

Een videoreportage over de dag kan je hier bekijken.

Bovendien brachten we ook de analyse van de staking door de Belgische afdeling van de Vierde Internationale opnieuw uit (in het Frans), die in februari 1961 werd gemaakt door o.m. Ernest Mandel, evenals een uitgebreide analyse en chronologie van de staking door onze vriend Alain Meynen (in het Nederlands). Beide brochures kunnen bij ons besteld worden aan de kostprijs van 3€ per brochure.

Herinneren we er ook aan dat het recente nummer van Rood een extra bijlage bevat over ’60-’61. Ook dit kan nog steeds besteld worden. Allemaal nuttige instrumenten om de lessen van een van de belangrijkste momenten uit de arbeid(st)ersstrijd in ons land door te geven aan de nieuwe generaties.

Hieronder kan je alvast de toespraak lezen die onze kameraad Bruno De Wit gaf tijdens de slotmeeting, waarin hij de lessen van de “Staking van de eeuw” trekt. Onderaan vindt je ook een fotoreportage van de dag.Voorwaarts en niet vergeten!

Laat ons de sterke en zwakke kanten van de staking tegen het licht houden. In de verschillende werkgroepen en tijdens de inleiding is er hier en daar ook al naar verwezen.

Laat ons toch maar beginnen met de sterke kanten

De staking heeft ons een formidabel voorbeeld getoond van strijdbaarheid en van de radicale kracht die van de arbeidersklasse uitgaat waarvan de bourgeoisie en de pers uitging dat ze ingeslapen was. Zo wil ik verwijzen naar een recente studie van het CRISP (door Kurt Vandaele) Volgens deze studie wordt er in België relatief meer gestaakt dan in het buitenland omdat de syndicalisatiegraad hier veel hoger ligt. Toch zou er vanaf de jaren ’70 een neerwaartse trend te merken zijn volgens hem. Maar wat dan te denken van de massale stakingen in 1993, tegen het Globaal Plan van Dehaene I, met meer dan 900.000 stakers! En in 2005 tegen het ‘generatiepact van Verhofstadt II met meer dan 700.000 stakers. Of de massale staking van de overheidsdiensten in september ’83 (van 8-23 september) tegen de begrotingsplannen van 1984 en dit in een hecht gemeenschappelijk vakbondsfront ACOD-CCOD!. Ook met de stakingen n.a.v. het ‘spagetti-arrest’ in 1996 was zowel de media en de politiek totaal uit hun lood geslagen door het spontane karakter hiervan.

Het Programma voor structuurhervormingen dat in de voorbije jaren door het ABVV was aangenomen werd op brede schaal gepopulariseerd. En dit niet enkel op syndicale vergaderingen van het ABVV of op politieke vergaderingen van de BSP, maar ook op algemene vergaderingen van werkmensen op hun werkvloer zelf en dit zelfs tijdens hun werkuren én betaald door de werkgever! Betaald educatief verlof avant la lettre!.

Op deze manier kregen tienduizenden werkmensen een politiek perspectief t.t.z. een hervormingsprogramma dat tegen de Eenheidswet gericht was. Op de koop toe, versterkte de Operatie Waarheid, die door de BSP werd gelanceerd, de idee dat de traditionele leiding van de arbeidersbeweging eveneens wilde vechten tegen de Eenheidswet. Er bestaat een oude foto uit die periode van een spandoek: “Leiders, wij zijn klaar!” Zo te zien was het een van de JGS, misschien wel om de leiding wat te jennen?

In feite lag de kracht van de staking zonder twijfel in de ideologische en programmatorische voorbereiding in de diepte d.m.v. structuurhervormingen en een Operatie Waarheid.De drie hoofdkenmerken:

De staking werd gekenmerkt door de zelforganisatie van de arbeiders en arbeidsters die niet hebben gewacht op groen licht van de syndicale leidingen om te beginnen staken en die er genoeg van hadden, i.p.v. op hun gat te blijven zitten.

In de Luikse staalnijverheid bv, of bij ACEC in Charleroi, bij de dokwerkers in Antwerpen zijn de arbeiders spontaan in staking gegaan, vaak tegen de richtlijnen van de regionale verantwoordelijken van het ABVV (Major, Gailly, Renard) De arbeiders hebben stakingscomités op poten gezet . Nadien hebben de gewestelijke leidingen van het FGTB een Coördinatie Comité opgezet om de controle over de stakingen terug te krijgen.

In Luik, bij ACEC, bij de elektriciteitscentrale van Gent, om maar enkele voorbeelden te noemen, hebben de arbeiders die aangesloten waren bij het ACV niet naar hun vakbondsleiding geluisterd en zijn zij in staking gegaan in gemeenschappelijk vakbondsfront samen met hun collega’s van het ABVV. Tous ensemble, kameraden!De staking van 60-61 had natuurlijk ook zwakheden.

Het Programma voor structuurhervormingen werd in Vlaanderen zeer weinig gepopulariseerd en het feit dat op die manier de staking niet veralgemeend werd over heel het land en dat ze niet werd gedragen door een gemeenschappelijk vakbondsfront zijn de twee meest flagrante feiten en dit met zware gevolgen. Zo stelde Mandel één jaar later voor om een grootscheepse propaganda-actie in Vlaanderen te ontketenen voor socialistische structuurhervormingen en economische democratie via de weg van arbeiderscontrole i.p.v. medebeheer. Tevens moest de leiding van een interprofessionele staking zo democratisch mogelijk zijn om even zo doelmatig te zijn.

Ondanks het ontbreken van een centraal strategisch actieplan kwam de staking er als een

vulkaanuitbarsting (Alain Meynen). Ernest Mandel stelt in “één jaar nadien” (Links, december ’61) “dat een volgende algemene staking beter voorbereid moet zijn, met meer eensgezindheid, vooral in de leiding, met meer politieke druk, met meer eenheid van actie met de christelijke vakbondsleden, en vooral met een betere strategie voor een overwinning van zulk een staking.” Om het met de woorden van Mandel te zeggen: “Geen klein bier!!”

De leiding was voornamelijk in Wallonië in handen van de linkervleugel van het socialistisch bureaucratisch vakbondsapparaat wat volgens Meynen leidde tot belangrijke hinderpalen op strategisch, tactisch als organisatorisch opzicht. De beweging werd op een verticale manier geleid wat er toe leidde dat de staking een passieve beweging bleef.

Vandaag zijn de krachtsverhoudingen veranderd. Volgens Meynen vond de staking zijn wortels in een collectieve malaise (economische structuurcrisis, neergang van nijverheidssectoren, financiële en politieke crisis, crisis van het regime zoals de nasleep in de zaak Dutroux en de stakingsgolf in 1996 waarover ik het al had). We moeten daar zeker nu ook de ecologische crisis aan toevoegen. Hoe actueel is de malaise van ’60! “Operatie Waarheid? Vlug!”

Sinds meer dan 30 jaar heeft het Europees kapitalisme en zijn regeringen, vaak onder een “links” etiket zonder ophouden het recht op arbeid, de openbare diensten en de sociale zekerheid gesaboteerd. De actuele crisis verstevigt deze dynamiek en opent de deur voor nog meer frontale en gewelddadige aanvallen d.m.v. besparingsmaatregelen die meer en meer worden toegepast in Europa. Zij hebben tot doel om wat rest van de Sociale Verzorgingsstaat af te breken die door sociale strijd is opgebouwd. De besparingsmaatregelen die Europa momenteel overspoelen zullen België niet sparen. Nu al wordt de schuldtoename en de publieke schuld (meer dan 25 miljard €) als argument gebruikt om in de sociale uitgaven en in de openbare diensten te hakken . Op die manier doet men de werknemers, of ze nu wel of geen werk hebben, de verhoging van de tarieven voor het openbaar vervoer cash betalen –De Lijn, Tec, Stib in Brussel , NMBS- of door de verhoging van de accijnzen op gas en stookolie.

Dit is slechts een voorsmaakje van wat ons te wachten staat wanneer een regering zal beginnen om de door strijd bekomen sociale verworvenheden , zoals bv de pensioenen, in vraag te stellen. Of het nu regionale, gemeenschapsregeringen zijn of de toekomstige federale regering, zij zullen de besparingsmaatregelen versneld uitvoeren , en zij zullen ze “noodzakelijk “ noemen en uiteindelijk zal het resultaat hetzelfde zijn:

De wereld van de arbeid zal de rekening betalen, want de schuldtoename en de openbare schuld is vooral het resultaat van tientallen jaren fiscale cadeaus aan het patronaat en aan de rijksten d.m.v. belastingverminderingen, lastenverminderingen voor het patronaat en lastenverminderingen op kapitaal. Dit tot grote pret bij het patronaat die de wind in de rug hebben om hun aanvallen tegen onze sociale verworvenheden verder te zetten.. In deze context, zijn de lopende onderhandelingen voor een nieuw IPA voor de privésector –waar de lonen, de index en de toenadering van de statuten op het spel staan - een eerste test.

De nationale kwestie bestaat nog steeds maar dan wel in een totaal andere context. In 60-61 werd de idee van het federalisme gelanceerd door André Renard, t.t.z. door de linkervleugel van het vakbondsapparaat en dit in een context van een massamobilisatie van de werkmensen met de hoop dat het in Wallonië mogelijk zou zijn om een linkse meerderheid te bekomen die een linkse politiek zou voeren.

Vandaag wordt het confederalisme vooruit geschoven door de NVA en door het Vlaamse patronaat (VOLA) en dit in een algemene neoliberale politieke context in Europa en door aanvallen tegen de openbare diensten en tegen de levensstandaard van de werkmensen.

Elk staatshervormingsproject dat door de traditionele partijen naar voor wordt geschoven bevat belangrijke elementen die de slagkracht van de vakbeweging ernstig willen fnuiken en de zo nodige

strijd van “allemaal samen - tous ensemble” ondermijnt. De bedoeling er van is om de onderlinge concurrentie tussen de werknemers in heel het land te verhevigen en dit door een fiscale en sociale dumping zonder einde. Dit moet dan gebeuren door een splitsing van het kindergeld, de gezondheidszorg, tewerkstellingsbeleid –en uiteindelijk de sociale zekerheid- of nog door een doorgedreven regionalisering van de personen –en bedrijfsbelasting.

De staking van 60-61 biedt ons eveneens een blik op de toekomst want: “Wanneer uw machtige arm het wil, ligt heel het raderwerk stil!”

Foto's : Guy Van Sinoy en Dirk Cosyns